



عن عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

﴿لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَبَوْهُ وَ لَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَ خَوْضِ اللَّجَجِ﴾

الكافي، جلد ۱، صفحه ۳۵

امام خامنه‌ای مدظله العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

ارادت دوست

شناسنامه مطلب	
e-d-16	کد مطلب
صحیفه سجادیه / دعای اول	موضوع
	موضوع مرتبط
علمی / سایر علوم / شرح حدیث و دعا / صحیفه سجادیه	رده
اضافه به فاعل، اضافه به مفعول، محبت خدا، جبر و اختیار، اراده الهی، ضمیر، وصل و فصل	برچسب
در تولید این فایل از نرم‌افزار جامع الاحادیث متعلق به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی استفاده شده است.	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی **نُمو**

nomov.ir

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلَا أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ وَالْآخِرِ بِلَا آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ الَّذِي قَصَرْتُ عَنْ رُؤْيِيهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ وَعَجَزْتُ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ ابْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ ابْتِدَاعاً وَاخْتَرَعَهُمْ عَلَى مَشِيئَتِهِ اخْتِرَاعاً ثُمَّ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ إِرَادَتِهِ وَبَعَثَهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ لَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيراً عَمَّا قَدَّمَهُمْ إِلَيْهِ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَقَدُّماً إِلَى مَا أَخَّرَهُمْ عَنْهُ»

در مراد از فقره مشخص شده دو احتمال به ذهن می‌رسد:

الف) خداوند، مردم^۲ را چنان قرارداد که از درون به راه «دوست داشتن خدا» برانگیخته می‌شوند و خلاصه آنکه همه بالذات عاشق اویند.

ب) خداوند، مردم را چنان قرارداد که از درون به راهی که «خدا آن راه را دوست دارد و می‌پسندد» سپری می‌شوند و خلاصه آنکه همه ناچار به پذیرش اراده اویند.^۳

نکته اصلی بحث در این است که در تعبیر «مَحَبَّتِهِ»، اضافه اسم مصدر به فاعل اتفاق افتاده است - مبنای احتمال دوم- و یا اضافه به مفعول -مبنای احتمال اول- و این دو احتمال در فقره «سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ إِرَادَتِهِ» نیز قابل تصویر است. لکن به نظر می‌رسد که به قرینه فقرات لاحق مراد معنای اخیر باشد زیرا به قرینه فصل در «لایملکون...» بایست از دو فقره محل بحث، مراد، اضطرار انسان در مقابل اراده الهی بوده باشد و الله اعلم.

۱- الصحيفة السجادية، ص: ۲۸

۲- مراد از خلق را مردم گرفتیم نه سایر مخلوقان به قرینه استفاده از ضمیر جمع مذکر سالم که در غیر تغلیب و یا تشخیص برای غیر عاقل به کار نمی‌رود و عمده به قرینه فقرات بعدی مانند « قَبَضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورِ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورِ عِقَابِهِ، لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَ يَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى» و ثواب موفور و آیه شریفه اختصاص به انسان‌ها دارند.

۳- مخفی نماند که مراد از ناچاری، معنایی است که با اختیار انسان منافات نداشته باشد و بحث جبر و اختیار و قضا و قدر الهی در جای خود مورد بحث بسیار قرار گرفته و خلاصه‌اش آن است که خداوند، بشر را مختار آفرید و این اختیار مال او نیست و بالله است.